

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Ndt/8/2018
Identifikačné číslo spisu: 4617010753
Dátum vydania rozhodnutia: 21. marca 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4617010753.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom 21. marca 2018 v Bratislave v trestnej veci obžalovaného T. F., pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) Trestného zákona a iné, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 1T/88/2017, o návrhu obžalovaného T. F. na odňatie veci Okresnému súdu Topoľčany, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku trestná vec obžalovaného T. F., vedená na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 1T/88/2017, sa tomuto súdu neodníma.

O d ô v o d n e n i e

Na Okresnom súde Topoľčany sa vedie pod sp. zn. 1T/88/2017, trestné konanie proti obžalovanému T. F., pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) Trestného zákona a pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného zákona pre skutok podrobne rozvedený v obžalobe (č. l. 731 - 741). Okresný súd má v tomto štádiu konania rozhodnúť o uložení trestu pre obžalovaného, nakoľko obžalovaný T. F. na hlavnom pojednávaní konanom 14. februára 2018 urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pričom okresný súd následne vyhlásenie obžalovaného podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal a termín hlavného pojednávania odročil. Dňa 28. februára 2018 a 12. marca 2018, obžalovaný T. F. požiadal o odňatie veci Okresnému súdu Topoľčany a pridelenie veci do iného kraja. V predmetných žiadostiach (č. l. 816 a 824) uviedol, že Okresný súd Topoľčany ho už viackrát súdil aj odsúdil, čo sa týkalo jeho trestných prehrškov aj z mladosti, a preto má pochybnosti o nestrannosti tohto súdu. Taktiež uviedol, že hlavné pojednávanie, ktoré sa malo konať 12. marca 2018 bolo odročené a on nebol o tom vyzrotený, čo malo za následok jeho zbytočnú eskortu z ústavu na výkon väzby. Najvyšší súd preskúmal podaný návrh ako aj príslušný spisový materiál a dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na odňatie predmetnej veci z jurisdikcie Okresného súdu Topoľčany a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa v inom kraji. Podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený. Podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu

ustanovuje zákon“. Účelom práva priznaného podľa citovaného ústavného článku je zabezpečiť občanovi, aby o jeho veci konal sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc vo veci konať a aby konal a rozhodoval sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný. Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1 poskytuje každému, a teda aj obvinenému „právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi“. Na rozhodnutie o odňatí veci vecne a miestne príslušnému súdu a jej prikázanie na ďalšie konanie inému súdu toho istého druhu a stupňa podľa § 23 Trestného poriadku musia vždy existovať dôležité dôvody, ktoré svojím významom a závažnosťou odôvodňujú výnimku z ústavnej maximy - „právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi“. Medzi dôležité dôvody okrem iného nepochybne patrí aj požiadavka zabezpečenia spravodlivého procesu vykonaného nestranným sudcom, či sudcami (senátom). Zárukou, že vo veci bude konať nestranný sudca poskytuje obvinenému článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“ Z tohto článku okrem práva na určitú kvalitu spravodlivého procesu vyplýva aj „právo na nestranného sudcu“. Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektívizme, neobjektívite, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok ESĽP z 1. októbra 1982). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, oná sa musí aj javiť, že je vykonaná (Delcourt v. Belgicko - rozsudok ESĽP zo 17. januára 1970, Saraiva de Carvalho v. Portugalsku - rozsudok z roku 1994...). V prípade, ak sa vecnými a relevantnými argumentmi nepreukáže absencia predsudkov alebo predpojatosti procesne činných sudcov, potom nie je možné vysloviť, že sú u nich dané predpoklady na zaujaté konanie a rozhodovanie, a tým existencia dôvodu či dôvodov na ich vylúčenie. Konkrétne dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania sú uvedené v ustanoveniach § 31 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku. Z predloženého spisu nevyplývajú dôvody na vylúčenie sudcov Okresného súdu Topoľčany v zmysle § 31 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku, a preto najvyšší súd upriamil pozornosť na skúmanie dôvodov na vylúčenie sudcov podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní. Pomerom k prejednávanej veci treba rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu činného v trestnom konaní na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže napríklad spočívať v tom, že orgány činné v trestnom konaní, resp. jeho príbuzní, rodinný príslušník, osoba jemu blízka a podobne, boli činom poškodení eventuálne orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne. Pomer orgánu trestného konania k osobám uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku. sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere úradnej osoby k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ďalej môže ísť o úzke priateľstvo, či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah. Najvyšší súd nezistil dôvody na vylúčenie všetkých sudcov Okresného súdu Topoľčany (vylúčenie všetkých sudcov daného súdu je základnou podmienkou na konštatovanie možného zaujatého konania a rozhodovania príslušného súdu) podľa § 31 Trestného poriadku z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní, a teda nezistil ani danosť podmienok na odňatie predmetnej veci z jeho jurisdikcie. Návrhu obžalovaného na odňatie veci a námietka zaujatosti sú založené len na jeho domnienkach, ktoré nie sú ničím podložené, pričom ani z vyjadrení sudcov dotknutého súdu (č. l. 819

- 820) nevyplýva ich zaujatosť. Takýto stav vylučuje možnosť úvah o odňatí veci Okresnému súdu Topoľčany pre to, že by jeho sudcovia boli vylúčení z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného T. F.. Najvyšší súd po vyhodnotení všetkých okolností prípadu konštatuje, že neexistujú žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu zo zaujatého konania a rozhodovania procesne činných sudcov Okresného súdu Topoľčany vo veci obžalovaného T. F. a nezistil žiadne skutočnosti čo i len naznačujúce absenciu ich nestrannosti a predpojatosti, pričom len subjektívna domnienka obžalovaného o možnom narušení objektivity rozhodovania súdu bez priliehavých relevantných argumentov, nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcov z konania, tak ako to predpokladá ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku a teda ani dôležitým dôvodom na odňatie veci. Najvyšší súd sumarizuje: Najvyšší súd nemôže rozhodovať o vylúčení jednotlivých sudcov súdu nižšieho stupňa, pretože takáto právomoc patrí do pôsobnosti toho ktorého súdu nižšieho stupňa vyplývajúcej z ustanovenia § 32 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku a § 32 ods. 5 písm. d) Trestného poriadku. V rámci konania o odňatí veci podľa § 23 Trestného poriadku rozhodne najvyšší súd o odňatí veci príslušnému súdu aj vtedy, ak zistí, že všetci sudcovia súdu nižšieho stupňa sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v konkrétnej veci. V takom prípade výroku o odňatí veci príslušnému súdu a jej prikázaní súdu toho istého druhu a stupňa musí predchádzať výrok o vylúčení všetkých sudcov konkrétneho súdu. Ide o jediný prípad kedy najvyšší súd rozhoduje o vylúčení sudcov súdu nižšieho stupňa z vykonávania úkonov trestného konania v konkrétnej veci. So zreteľom na neexistenciu dôležitého dôvodu na odňatie veci v podobe vylúčenia všetkých sudcov Okresného súdu Topoľčany a nezistenie iných dôležitých dôvodov na odňatie veci nebolo možné vyhovieť návrhu obžalovaného, pretože ak by sa tak stalo, došlo by k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu a práva na prerokovanie veci nestranným súdom, a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.